

**Organizačný poriadok
okresnej postupovej súťaže a prehliadky v umeleckom prednese
poézie a prózy, v tvorbe recitačných kolektívov a divadiel poézie
detí, mládeže a dospelých
– 63. HVIEZDOSLAVOV KUBÍN**

**A.
Základné údaje**

I. Subjekty súťaže

Vyhlasovateľom celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky umeleckého prednesu poézie a prózy a tvorby recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých je Národné osvetové centrum z poverenia Ministerstva kultúry SR a Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR.

Odborným garantom celoštátnej postupovej súťaže a prehliadky umeleckého prednesu poézie a prózy a tvorby recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých je Národné osvetové centrum

Realizátorom a organizačným garantom okresnej postupovej súťaže a prehliadky umeleckého prednesu poézie a prózy a tvorby recitačných kolektívov a divadiel poézie detí, mládeže a dospelých je Regionálne osvetové stredisko v Komárne.

II. Základná charakteristika

1. Hviezdoslavov Kubín je najstaršou a najprestížnejšou súťažou v oblasti umeleckého prednesu a divadiel poézie na Slovensku.
2. Hlavným cieľom je prezentovať umeleckú úroveň a výsledky činnosti recitátorov, recitačných kolektívov a divadiel poézie.
3. Okresná postupová súťaž a prehliadka amatérskych recitátorov v umeleckom prednese poézie a prózy Hviezdoslavov Kubín je umeleckou súťažou, určenou deťom, mládeži a dospelým v piatich vekových kategóriách.
4. Okrem súťaže jednotlivcov je jeho súčasťou aj súťaž súborov, ktoré kolektívne interpretujú a inscenujú literárne diela. Súťaž kolektívov zohľadňuje dve vekové kategórie.
5. Súťaž sa koná každý rok.
6. Súťaž je založená na dobrovoľnej činnosti žiakov, študentov a občanov; jednotlivcov a kolektívov. Napomáha rozvíjať ich záujmy a nadanie v oblasti čítania, prednesu a interpretácie literatúry, jazykových a rečových kompetencií.

III. Poslanie súťaže

1. Recitátori a kolektívy svojím repertoárom a interpretáciou hlbšie spoznávajú literárne hodnoty a zoznamujú s nimi užšiu verejnosť.

2. Jednotlivé stupne prehliadky rozširujú a prehlbujú v súťažiacich literárne poznanie, tvorivosť, kultivujú ich jazyk, reč, zmysel pre rytmus, pestujú vzťah k slovu ako kultúrnej a umeleckej hodnote.
3. Súťaž výrazne prispieva k vyhľadávaniu talentovaných a nadaných žiakov a študentov v oblasti umeleckého slova, vedie ich k samostatnej tvorivej činnosti, upevňuje ich záujem o sebazvedľovanie, prispieva k účelnému a efektívnemu využívaniu voľného času, podporuje ich súťaživosť.
4. Súťaž umožňuje pedagogickým pracovníkom využívať poznatky zo súťaže na skvalitnenie výchovno-vzdelávacieho procesu detí a mládeže v predmetoch slovenský jazyk a literatúra, estetická výchova a kultúrnym pracovníkom ponúka možnosť na skvalitnenie kultúrneho života v miestach a regiónoch.
5. Súťaž aktivizuje a vytvára priestor na prezentáciu výsledkov slovnej a divadelnej interpretačnej tvorby základným, stredným a vysokým školám, základným umeleckým školám, centram voľného času a ďalším subjektom vzdelávacej, kultúrnej a umeleckej činnosti detí, mládeže a dospelých.
6. Jednotlivé kolá súťaže vytvárajú možnosť prezentácie, vzájomnej konfrontácie a inšpirácie pre všetkých záujemcov o túto činnosť prostredníctvom prehliadok, hodnotiacich diskusií a iných foriem vzdelávacích i sprievodných podujatí.

B. Štruktúra súťaže

I. Kategorizácia účastníkov

Na súťaži sa môže zúčastniť každý neprofesionálny recitátor, záujemca o umelecký prednes a neprofesionálne kolektívy, ktoré inscenujú literárne texty.

Súťaž sa rozdeľuje na:

a) súťaž jednotlivcov

– umelecký prednes žiakov

I. kategória – žiaci **2. – 4. ročníka** základných škôl (ZŠ),

II. kategória – žiaci 5. – 6. ročníka ZŠ a prímy – 1. ročníka osemročných gymnázií

III. kategória – žiaci 7. – 9. ročníka ZŠ a sekundy, tercie, kvarty – 2. – 4. ročníka osemročných gymnázií;

– **umelecký prednes mládeže**

IV. kategória – mládež stredných škôl, 5. – 8. ročníka osemročných gymnázií a ostatná nevysokoškolská mládež do 19 rokov vrátane (záväznosť vekovej hranice je platná k termínu súťaže základného, resp. východiskového kola);

– umelecký prednes dospelých

V. kategória – vysokoškolská mládež bez ohľadu na vek a občania od 20 rokov (záväznosť vekovej hranice je platná k termínu súťaže základného, resp. východiskového kola).

Vo všetkých kategóriách sa súťaží **osobitne v prednese poézie a osobitne v prednese prózy.**

b) súťaž kolektívov

I. kategória – detských recitačných kolektívov a divadiel poézie – s priemerným vekom účinkujúcich členov súboru do 15 rokov,

II. kategória – divadiel poézie a recitačných kolektívov – s priemerným vekom účinkujúcich členov súboru nad 15 rokov.

C.

Hodnotenie súťaže

1. Odborné poroty sa na všetkých úrovniach súťaže riadia hodnotiacimi kritériami vyhlasovateľa súťaže, ktoré sú prílohou tohto organizačného poriadku.
2. Odborné poroty vo všetkých kolách hodnotia prednesy najprv na internej porade, ktorej cieľom je výmena odborných názorov a vytvorenie výsledkov, následne verejne pred súťažiacimi s výchovno-vzdelávacím cieľom, odborným zdôvodnením svojho rozhodnutia a vyhlásením výsledkov.
3. Organizátori súťaže udeľujú spravidla diplomy a ceny za 1., 2. a 3. miesto na základe návrhu odbornej poroty tak, aby udelenie cien zodpovedalo čo najobjektívnejšie umeleckému stavu celej súťaže. Odborná porota môže preto niektoré miesta neudelieť alebo udeliť viacnásobne, okrem 1. miesta, ktoré môže byť udelené maximálne jedno.
4. Organizátori jednotlivých kôl súťaže zabezpečia pre recitátorov udelenie diplomov a podľa svojich možností aj udelenie cien, pričom školské zariadenia sa pri ich udeľovaní riadia predpismi Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu SR a kultúrne zariadenia svojimi predpismi a finančnými možnosťami.

D.

Podmienky a postup v súťaži

I. Podmienky účasti v súťaži

1. Súťaž sa koná v prednese pôvodnej a svetovej literatúry v slovenskom jazyku.
2. Podmienkou účasti jednotlivcov i kolektívov je odovzdanie elektronicky (resp. ručne) *vyplnenej prihlášky* a elektronické

spracovanie *súťažného textu* prednesu s uvedením autora a prekladateľa alebo scenára inscenácie s uvedením autorov a prekladateľov textov i zostavovateľa scenára organizátorom súťaže.

3. Časový limit

pre I. a II. kategóriu

- umelecký prednes poézie maximálne 5 minút,
- umelecký prednes prózy maximálne 6 minút,

pre III. kategóriu

- umelecký prednes poézie maximálne 6 minút,
- umelecký prednes prózy maximálne 8 minút,

pre IV. – V. kategóriu

- umelecký prednes poézie 8 minút,
- umelecký prednes prózy 10 minút.

V prípade prekročenia limitu má porota recitátora zastaviť v prednese a nehodnotiť.

4. Recitátor prechádza všetkými kolami súťaže *s tým istým textom*, ktorý predkladá organizátorom súťaže.
5. Recitátor je povinný prednášať text *naspamäť*.
6. Recitátor, ktorý získal umiestnenie na celoslovenských kolách iných recitátorských súťaží (Rozprávkové vretienko, Šaliensky Maťko, Beniakové Chynorany, Vansovej Lomnička, Naša Vansovej Lomnička, Timravina studnička a ďalšie), nastupuje do celoslovenskej súťaže Hviezdoslavov Kubín *s novým* textom. Za prednesy textov, s ktorými recitátor získal umiestnenia v celoslovenských a celoštátnych kolách iných súťaží, má organizátor právo recitátora zo súťaže Hviezdoslavov Kubín vylúčiť.
7. Do súťaže nemožno vstúpiť s textom, s ktorým recitátor v minulosti na súťaži Hviezdoslavov Kubín už vystúpil. Aj v tomto prípade môže porota recitátora zo súťaže vylúčiť.
8. Súbor sa nemôžu zúčastniť na súťaži s inscenáciou, s ktorou vstúpili do inej súťaže garantovanej Národným osvetovým centrom, ani s inscenáciou, s ktorou už súťažili na Hviezdoslavovom Kubíne v minulosti. O prípadnom preradení súboru do súťaže a zo súťaže Hviezdoslavov Kubín rozhodujú spoločne odborné poroty a organizátori súťaží.

II. Postupový kľúč

1. Deti I. – III. kategórie a recitátori IV. kategórie majú právo prihlásiť sa do triedneho (v V. kategórii fakultného), resp. školského kola v škole, ktorú navštevujú.
2. Ak sa školské kolá nekonajú, recitátori IV. a V. kategórie majú právo prihlásiť sa do súťaže základného kola podľa miesta bydliska alebo pracoviska. V prípade, že školské a kultúrne inštitúcie základné kolá neorganizujú, recitátori IV. – V. kategórie majú právo prihlásiť sa do *vyšších kôl* súťaže (obvodné, okresné, regionálne, resp. krajské), avšak do najnižšieho kola, ktoré sa v okruhu ich pôsobenia

organizuje. Informácie o ich konaní poskytujú príslušné regionálne osvetové a kultúrne strediská.

3. Kolektívy sa prihlasujú v regionálnych osvetových a kultúrnych strediskách, pod ktoré územne patria, resp. ktoré organizujú okresné (regionálne, resp. krajské) postupové súťaže.
4. Recitátori, ktorí sa zúčastnili na krajskej súťaži a prehliadke, *majú právo* nastúpiť v nasledujúcom roku do súťaže v okresnom kole, ak nemenia vekovú súťažnú kategóriu. Ak toto právo nevyužijú, môžu nastúpiť v základnom kole súťaže. Nie je však možné nastupovať do súťaže v dvoch východiskových kolách. V prípade zmeny vekovej súťažnej kategórie začínajú recitátori súťaž v základných kolách.
5. Za dodržanie regulárnych pravidiel pri zaradení recitátorov a kolektívov do východiskového kola zodpovedá organizátor tohto kola.
6. Do vyššieho kola súťaže postupuje v jednej kategórii *automaticky len jeden* recitátor (spravidla z 1. miesta alebo vybraný ako najlepší prednes súťaže).
7. Organizátori nižšieho kola súťaže na návrh odbornej poroty *majú právo navrhnúť* vynikajúcich recitátorov (kolektívy) aj z nižšieho miesta. Organizátor vyššieho kola rozhodne podľa svojich možností a koncepcie, či návrh je možné prijať alebo nie.
8. Z okresnej súťaží vyberajú členovia programovej komisie krajskej prehliadky súťaže spravidla z 1. miest (v prípade vysokej umeleckej úrovne aj nižších miest) na celoslovenskú prehliadku a súťaž recitátorov I. – V. kategórie. V prípade nižšej dramaturgickej alebo umeleckej úrovne výkonov do programu a súťaže nemusia byť vybratí všetci recitátori a kolektívy z 1. miest. Recitátorov navrhuje okresná odborná porota a ich výber potvrdí programová komisia krajskej prehliadky na základe umeleckých a programových požiadaviek celoštátneho podujatia.

III. Práva a povinnosti súťažiacich

1. Súťažiaci sú povinní:
  - a) akceptovať pravidlá a podmienky súťaže,
  - b) rešpektovať pokyny organizátora súťaže.
2. Súťažiaci majú právo:
  - a) na dodržanie vopred stanovených podmienok súťaže,
  - b) žiadať potvrdenie o účasti v súťaži, prípadne o umiestnení v súťaži

E.

Bezpečnosť a ochrana zdravia účastníkov súťaže

1. Bezpečnosť a ochranu zdravia vo všeobecnosti zabezpečuje organizátor súťaže.

2. Deti do 15 rokov sú povinné prísť na súťaž v sprievode *dospelých osoby* (rodiča, pedagóga alebo inej dospelých osoby), ktorá chráni ich bezpečnosť a rieši ich problémy organizačného či sociálneho charakteru.
3. Mládež vo veku 16 – 18 rokov má právo prísť na súťaž v sprievode dospelých osoby.

F.

Odborná príprava žiakov na domáce a medzinárodné súťaže

1. Na súťaž sa recitátori pripravujú samostatne alebo využívajú odborné konzultácie s pedagógmi a lektormi, ktoré umožňujú školské a kultúrne zariadenia v rámci svojich metodických možností.

G.

Záverečné ustanovenie

1. Počas celého priebehu podujatia sú všetci účastníci k dispozícii vyhlasovateľovi a môžu byť podľa potrieb využití na propagačné a spoločenské sprievodné vystúpenia v mieste konania i v blízkom okolí.
2. Prípadné nahrávanie pre rozhlas či televíziu je viazané na súhlas interpretov, bez nároku na odmenu.
2. Všetci súťažiaci prihlásením do súťaže dávajú súhlas na využitie záznamu ich výkonu na dokumentačné, edukačné a propagačné nekomerčné účely ROS v Komárne (vrátane zverejnenia výkonov súťažiacich na webovej stránke ROS).
3. Súťažiaci (kolektív, jednotlivec) vyhlasuje, že je nositeľom všetkých práv spojených s verejným predvádzaním súťažného diela.
4. Súťažiaci (kolektív, jednotlivec) sa zaväzuje uhradiť škodu, ktorá by vznikla porušením organizačného poriadku okresnej postupovej súťaže.

H.

Účinnosť a registrácia organizačného poriadku

1. Zmeny k jednotlivým ročníkom môže na základe požiadaviek praxe, súťažiacich a organizátorov jednotlivých kôl súťaže urobiť odborný garant celej súťaže – Národné osvetové centrum.
2. Návrhy na zmeny a úpravy organizačného poriadku na jednotlivé roky možno adresovať na adresu Národného osvetového centra, vždy najneskôr do 30. septembra.

HODNOTIACE KRITÉRIÁ V DETSKOM A UMELECKOM PREDNESE

- DRAMATURGICKÁ PRÍPRAVA PREDLOHY
  - vhodnosť výberu textu veku a typu recitátora,
  - myšlienková a umelecká náročnosť predlohy,
  - originalita a objavnosť predlohy,
  - správne pochopenie obsahu a zmyslu textu,
  - rozbor, členenie a úprava predlohy,
  - vystihnutie žánrových a štýlových osobitostí textu,
  - aktuálny výklad recitovaného textu

- TVORIVOSŤ A OSOBNOSTNÝ PRÍSTUP RECITÁTORA
  - schopnosť vnútorného videnia a cítenia recitátora,
  - schopnosť vytvorenia vzťahu, názoru a postoja k textu,
  - hlasová a rečová technika recitátora,
  - originalita a kultivovanosť rečového prejavu a vystupovania,
  - tvorivá práca s recitátorskými výrazovými prostriedkami,
  - funkčnosť použitia slovných a mimoslovných prostriedkov,
  - výstavba, gradácia a pointovanie prednesu,
  - miera rozumovej a citovej účasti na prednese

- PÔSOBIVOSŤ PREDNESU NA POSLUCHÁČA
  - zacielenosť na poslucháča a kontakt s ním,
  - presvedčivosť interpretácie,
  - pôsobenie recitátora ako osobnosti,
  - originálnosť recitátora a jeho výkonu